

MEE Noordwest-Holland

Ondersteuning bij leven met een beperking

Regio Midden-Kennemerland

Laan van Assumburg 97 I 1962 TL

Heemskerk

T 088 6 522 522 I F 088 6 522 523

info@meenwh.nl

www.meenwh.nl

RAPPORTAGE PROEFTUIN

DEELNAME AAN VERENIGINGEN DOOR MENSEN
MET EEN BEPERKING IN CASTRICUM

Datum 28 juni 2015
Referentie
Auteur Anne Vrieze
Telefoon 06-18136790
Pagina 1/12

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Conclusies en adviezen enquête	4
3. Rapportage groepsgesprek met de verenigingen.....	5
4. Conclusies en adviezen.....	8

1. Inleiding

De gemeente Castricum wil de sociale toegankelijkheid van verenigingen en andere vrijwilligersorganisaties voor mensen met een beperking stimuleren. De gemeente heeft MEE Noordwest-Holland gevraagd om hierover te adviseren en mee te denken. De gemeente wil graag dat zoveel mogelijk mensen deelnemen aan reguliere activiteiten van de lokale verenigingen, hetzij als deelnemer, hetzij als vrijwilliger. MEE is vervolgens vanuit haar rol als de cliëntondersteuner voor mensen met een beperking de proeftuin Sociale Toegankelijkheid gestart. Deze liep van mei 2014 tot en met maart 2015.

Doelstellingen van de proeftuin waren:

- Inzicht in het percentage mensen met een beperking dat deelneemt aan een verenigingsactiviteit in Castricum.
- Inzicht in mogelijke belemmeringen in Castricum bij het deelnemen aan verenigingsactiviteiten door mensen met een beperking en hoe de gemeente deze zou kunnen wegnemen of verminderen
- Stimuleren van deelname aan activiteiten door mensen met een beperking, hetzij als deelnemer, hetzij als vrijwilliger

De voorbereidingen vonden plaats in mei 2014. In juni en juli 2014 zijn de cliënten van MEE, woonachtig in Castricum, in de leeftijd van 4 tot en met 75 jaar via een schriftelijke vragenlijst gevraagd:

- Of zij al lid zijn van een vereniging en zo ja welke activiteit
- Zo nee, wat zijn dan de belemmeringen?
- Welke belemmeringen kan de gemeente Castricum wegnemen?
- Of zij iets willen doen bij een vereniging en of zij daarbij een stukje begeleiding nodig hebben (b.v. om de drempel te nemen of financiële ondersteuning)

De uitkomsten van deze enquête kunt u vinden in de rapportage “Deelname aan verenigingen door mensen met een beperking in Castricum”.

Vervolgens zou in oktober 2014 met de Castricumse verenigingen samen met de gemeente Castricum een bijeenkomst plaatsvinden naar aanleiding van de verenigingsmonitor van de gemeente Castricum zelf. Daarbij zou MEE zelf ook aanwezig zijn. Dit is niet gelukt aangezien de verenigingsmonitor niet gereed was. Die was begin 2015 ook nog niet klaar. MEE en de gemeente Castricum hebben toen afgesproken dat MEE zelf een bijeenkomst zou houden met de verenigingen, met als vraag of de verenigingen open staan voor mensen met een beperking en wat zij daar dan voor nodig hebben. MEE heeft vervolgens 10 sportverenigingen en 10 andere verenigingen uitgenodigd voor een bijeenkomst. De verenigingen waren geselecteerd door de gemeente. Uiteindelijk heeft MEE zelf ook een aantal verenigingen geselecteerd, aangezien er een aantal uit de eerste selectie niet aanwezig konden zijn.

Dit rapport is een verdere uitwerking naar aanleiding van de enquête en het groepsgesprek met de Castricumse verenigingen.

Leeswijzer:

In paragraaf 2 vindt u nog even kort de conclusies van de enquête.

Paragraaf 3 is een rapportage van het groepsgesprek met de verenigingen.

In paragraaf 4 vindt u tenslotte de conclusies en adviezen.

2. Conclusies en adviezen enquête

De hoofdvraag van de enquête was:

Wat hebben mensen met een beperking nodig om deel te kunnen nemen aan verenigingsactiviteiten in de gemeente Castricum, hetzij als deelnemer, hetzij als vrijwilliger?

De conclusies waren:

- Eenderde van de respondenten is lid van een vereniging in Castricum. Het grootste deel daarvan is lid van een sportvereniging, waarvan een aantal van een aangepaste sportvereniging.
- 23,5% wil wel lid worden van een vereniging. Een deel wil creatieve activiteiten doen, waaronder dansen en zingen, een deel wil lid worden van een sportvereniging.
- 17% van de respondenten doet aan vrijwilligerswerk, 11,1% zou dat willen doen. De meesten willen vooral vrijwilligerswerk doen als trainer en begeleider.
- Belemmeringen om geen lid te worden van een vereniging zijn vooral gezondheids- en financiële belemmeringen. Ook worden vervoer genoemd en een stimulans.
- Op de vraag wat de gemeente zou kunnen doen om belemmeringen weg te nemen, wordt als eerste genoemd dat verenigingen meer zouden kunnen doen voor mensen met een beperking, op de tweede plaats financiële ondersteuning en op de derde plaats geschikt vervoer.
- Als persoonlijke ondersteuning hebben mensen met een beperking ondersteuning nodig bij het zoeken naar een geschikte vereniging, een sportmaatje en vervoer.
- Over de tevredenheid over het aanbod in Castricum valt niet veel te zeggen, aangezien meer dan de helft de vraag niet had ingevuld. Van degenen die hem wel hebben ingevuld, is het merendeel niet tevreden.

Vanuit de conclusies heeft MEE de gemeente Castricum geadviseerd:

- Uit de enquête blijkt dat mensen met een beperking onvoldoende kennis hebben van financiële ondersteuningsmogelijkheden vanuit het minimabeleid van de gemeente. Actieve promotie van het minimabeleid is dan ook nodig en zal een continu aandachtspunt moeten blijven.
- Stimuleren dat sportverenigingen en andere sportorganisaties zich actief openstellen voor mensen met een beperking via communicatie, Sportfair en dergelijke, maar ook en vooral persoonlijke benadering samen met de klant met beperkingen (ook voor vrijwilligerswerk).
- Verschillende mensen hebben aangegeven een stimulans nodig te hebben om te gaan sporten. Dit zou kunnen via het organiseren van een sportmaatje, bijvoorbeeld via Sportservice of de Vrijwilligerscentrale.
- Geschikt vervoer is een aandachtspunt. Hieraan zou MEE kunnen meewerken via het project MEE op Weg (MEE op Weg is een onderdeel van het RSA project Bovenregionaal doelgroepenvervoer).

3. Rapportage groepsgesprek met de verenigingen

Op 26 maart 2015 heeft MEE de Castricumse verenigingen uitgenodigd voor een groepsinterview over de integratie van mensen met een beperking in het verenigingsleven in de gemeente. De gemeente had gevraagd of bepaalde verenigingen konden worden uitgenodigd, 10 sportverenigingen en 10 culturele en andere verenigingen en stichtingen. Het plan was om eerder in maart een bijeenkomst te houden met de culturele verenigingen, maar dat is niet gelukt wegens teveel berichten van verhindering. Besloten is toen om één avond te organiseren voor zowel de sport- als andere verenigingen. Er waren 9 verenigingen aanwezig. Opvallend was dat dit vooral verenigingen en stichtingen waren die een voorstander zijn van deelname van mensen met een beperking in het verenigingsleven. Het gevolg was een avond met een positieve sfeer!

Er werden twee sessies gehouden in twee groepen. Tijdens de eerste sessie werd gesproken over het positieve effect van deelname door mensen met een beperking, tijdens de tweede sessie over de knelpunten en hindernissen die de verenigingen tegenkomen.

Positieve punten

Inclusieve samenleving

De verenigingen vinden een inclusieve samenleving belangrijk. De voorzitter van TIOS Limmen gaf bijvoorbeeld aan dat hij zich bewust is geworden van het belang van een inclusieve samenleving door de decentralisaties van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. De verenigingen vinden het belangrijk dat mensen met een beperking maatschappelijk kunnen deelnemen aan verschillende sporten en activiteiten. Zij voelen zich maatschappelijk verantwoordelijk.

Perspectief Castricum noemt als succesfactor dat mensen met een beperking geen uitzonderingspositie hebben maar meedoen met de groep. Daarnaast zijn de verenigingen van mening dat iedereen het recht heeft om te bewegen en deel te nemen. Ze willen graag hun vereniging toegankelijk maken en een brede en nieuwe doelgroep aantrekken. Dit laatste geeft volgens hen een ander facet aan hun verenigingen. Ze gaven aan dat hun vereniging altijd open staat voor deelnemers of vrijwilligers met een beperking.

Diversiteit doelgroep

Wel vonden de verenigingen de doelgroep zeer divers, waardoor het soms lastig is om de activiteiten op iedereen af te stemmen. Tijdens het interview werd genoemd dat mensen met een beperking kunnen worden ingezet als vrijwilliger voor bijvoorbeeld lichte administratieve taken en het opzetten van activiteiten. Ook zouden werkervaringsplaatsen aangeboden kunnen worden. Het geeft de verenigingen voldoening als ze zien dat mensen met een beperking met plezier deelnemen. Tevens kunnen nieuwe spelvormen ontwikkeld worden doordat mensen met een beperking deelnemen aan activiteiten binnen een vereniging. Dit zien de verenigingen als een positief punt.

Bewustwording voor de andere leden

Deelname van mensen met een beperking vinden zij zeer waardevol voor hun leden. Door deelname van mensen met een beperking worden de leden zich bewust van wat er speelt in de huidige maatschappij. Mixed Hockey Club Castricum noemt de betrokken en veel aanwezige ouders als succesfactor voor het aangepast sporten. De verschillende verenigingen vinden het belangrijk dat een doorsnee van de maatschappij in hun vereniging zichtbaar is en willen graag uit de taboe sfeer komen. De verenigingen waar al mensen met een beperking lid zijn, vertelden dat hun leden snel gewend zijn aan de deelname door mensen met een beperking.

Activiteiten

Een aantal verenigingen biedt al verschillende activiteiten aan voor mensen met een beperking of zijn zich hiervoor aan het oriënteren:

- Atletiek Vereniging Castricum is in 2014 gestart met runningtherapie met Dijk en Duin waarbij 20 mensen met een psychische beperking twee keer in de week bij hen sporten;
- CSV Handbal heeft sinds 2014 een rolstoelhandbalteam: de eerste en enige in Nederland;
- Badminton Club Castricum heeft ieder jaar een valide en minder valide badmintontoernooi;
- Binnen FC Castricum is een werkgroep opgericht om te onderzoeken of er behoefte is aan een G-voetbalteam;
- Bij Excelsior Limmen neemt één persoon met een lichte lichamelijke beperking deel aan activiteiten waarbij muziek gemaakt wordt;
- Bij Perspectief Castricum nemen verschillende mensen met een beperking deel aan de schildersgroepen;
- Mixed Hockey Club Castricum heeft twee G-hockeyteams, een vriendenclub en een onlangs georganiseerde G-discoavond.

Samenwerking en elkaar ondersteunen

Dit zijn mooie voorbeelden van initiatieven van de verenigingen om bij te dragen aan een inclusieve samenleving. De verenigingen vinden het belangrijk om op dit gebied samen te werken met elkaar. Voor de verenigingen is van belang om niet allemaal opnieuw het wiel uit te vinden maar om elkaar te helpen en te ondersteunen. In de gemeente Castricum zijn al veel mooie sportparken en accommodaties aanwezig. Tijdens het groepsinterview werd als idee geopperd om een platform te ontwikkelen voor de verschillende verenigingen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Een ander idee dat werd geopperd was om de verschillende sporten op één sportpark samen te brengen tijdens een sportdag. Nog een positief punt dat werd genoemd was dat de verenigingen kansen zien om plannen te ontwikkelen met de eerstelijnszorg.

Financiën en accommodaties

De verenigingen zien kansen om gebruik te maken van de beschikbare gelden vanuit de gemeente en provincie. Een ander positief punt vinden zij dat door deelname van mensen met een beperking de verenigingen anders zijn gaan kijken naar hun accommodatie. Het verenigingsgebouw van Excelsior Limmen is bijvoorbeeld tijdens de onlangs gerealiseerde verbouwing aangepast voor mensen met een lichamelijke beperking. De hele accommodatie is rolstoelvriendelijk en er is een gehandicaptentoilet aanwezig.

Knelpunten

Afstemmen van vraag en aanbod

Wat het meest als knelpunt werd genoemd is dat de verenigingen het lastig vinden om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Verenigingen hebben behoefte aan inzicht in de vraag naar sporten voor mensen met een beperking. Tevens hebben de verenigingen behoefte aan het beter matchen van vraag en aanbod. Het idee dat werd genoemd is om mensen met een beperking incidenteel te laten sporten of deelnemen bij de verenigingen om te inventariseren hoe zij hierop reageren en wat hun behoeften zijn. Tijdens het interview werd genoemd dat een sociaal wijkteam een functie heeft in het signaleren van knelpunten in vraag en aanbod. De verenigingen weten niet wie de doelgroep precies is en waar de doelgroep vandaan komt. Ze hebben behoefte aan één punt waar ze hun vragen kwijt kunnen.

Verder geven de verenigingen aan het belangrijk te vinden dat de ouders van kinderen met een beperking het sporten zien zitten. Volgens de verenigingen is er soms minder welwillendheid onder de ouders. Een ander knelpunt dat genoemd wordt op het gebied van vraag en aanbod is dat er meer klanten in Castricum wonen dan in bijvoorbeeld Akersloot en Limmen.

Benodigde tijd en expertise

Het begeleiden van aangepast sporten vraagt meer tijd en expertise van de vrijwilligers. Dit noemen de verenigingen als een knelpunt. De verenigingen vinden het lastig om vrijwilligers te vinden om de activiteiten te begeleiden waar mensen met een beperking aan deelnemen.

Vitesse '22 heeft een aantal keer een poging gedaan activiteiten te bieden voor mensen met een beperking maar dit is gestrand door de begeleiding die geboden moest worden. De integratie in de verenigingen voor het moment dat bijvoorbeeld de coaches zouden stoppen vraagt aandacht.

Betaalde krachten of vrijwilligers

De verenigingen vinden het lastig om te bepalen wanneer vrijwilligers ingezet moeten worden en wanneer betaalde medewerkers. Mixed Hockey Club Castricum heeft bijvoorbeeld betaalde begeleiding bij de club. Dit is volgens hen een succesfactor om het aangepast sporten te laten slagen.

Draagvlak binnen de vereniging

Ook wordt het draagvlak binnen de verenigingen genoemd als knelpunt. Badminton Club Castricum heeft bijvoorbeeld een algemene ledenvergadering besteed aan de signalen vanuit de vereniging over het deelnemen van mensen met een beperking.

De verenigingen vinden het belangrijk dat de doelgroep veilig kan sporten, met name de jeugd. De verenigingen zijn niet gewend om hun vrijwilligers een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te laten aanvragen.

Toegankelijkheid van accommodaties

Een ander knelpunt dat aangekaart werd zijn de onvoldoende toegankelijke accommodaties. Een aantal verenigingen zullen hun accommodaties moeten aanpassen als zij hun vereniging openstellen voor mensen met een beperking.

Voldoende financiën

De verenigingen vinden het hebben van kennis over beschikbare gelden en fondsen een knelpunt. Sportimpuls is een voorbeeld van een subsidieregeling. De verenigingen hebben geen of te weinig kennis over het aanvragen van fondsen. Ze geven aan dat het lastig is om subsidie te krijgen van de gemeente. Ook wordt genoemd dat het lastig is dat iedere gemeente een ander beleid heeft. Tijdens het groepsinterview werd genoemd dat er veel verzoeken komen vanuit de gemeente zoals hun vereniging opstellen voor asielzoekers en mensen met een beperking. Echter de verenigingen krijgen minder of geen subsidie.

Bekendheid van aangepast sporten en regelingen

De verenigingen vinden de bekendheid van organisaties en regelingen een knelpunt. Zij vragen zich af hoe mensen met een beperking geattendeerd kunnen worden op de aanwezige aangepaste sporten binnen de gemeente Castricum. Tijdens het interview wordt het idee aangekaart om de promotie van aangepast sporten te laten opvallen door bijvoorbeeld een demonstratie van een bekende Nederlander. De verenigingen willen graag meer aandacht, ook financieel, voor aangepast sporten en andere activiteiten. Er zou meer budget moeten zijn voor activiteiten voor mensen met een beperking, zodat geld niet de reden is dat mensen niet deelnemen.

Vervoer

Het vervoer van en naar de verenigingen wordt gezien als een knelpunt. De verenigingen vragen zich bijvoorbeeld af wat de gemeente over heeft voor aangepast vervoer naar en van een wedstrijd of activiteit. Perspectief Limmen ziet dit niet als knelpunt en geeft aan dat het halen en brengen onderling goed is geregeld.

4. Conclusies en adviezen

Duidelijk is dat veel verenigingen in Castricum een aanbod hebben voor mensen met een beperking of bereid zijn een aanbod te creëren. Dit biedt goede kansen voor de gemeente om hier actief mee aan de slag te gaan!

Als we de wensen en knelpunten van mensen met een beperking confronteren met die van de verenigingen dan zien we het volgende beeld.

Mensen met een beperking vinden dat verenigingen meer zouden kunnen doen voor mensen met een beperking. De verenigingen zelf bieden echter volop mogelijkheden voor mensen met een beperking.

Conclusie en advies: Vanuit de verenigingen, vanuit Sportservice Noord-Holland en de gemeente Castricum is nog meer en continu promotie nodig om te laten zien wat de verenigingen al doen en kunnen bieden voor mensen met een beperking. Laat ook zien hoe je dit faciliteert. Het project SportMEE maakt met de Sportfair ook promotie voor sporten voor mensen met een beperking. Het projectplan SportMEE is gericht op het zoeken van verbindingen tussen sporten voor mensen met en zonder beperkingen. Tijdens deze activiteit zou nog meer aandacht besteed kunnen worden aan de match tussen vraag en aanbod. Verder kan MEE in samenwerking met Sportservice Kennemerland en de afdeling communicatie van de gemeente Castricum zorgen voor continue communicatie met goede voorbeelden over de deelname van mensen met een beperking aan het verenigingsleven.

Zowel de mensen met een beperking als de verenigingen geven aan dat er geschikt vervoer nodig is om deel te kunnen nemen.

Conclusie en advies: Organiseer op structurele basis geschikt vervoer. Eén vereniging doet dat al met afspraken tussen vrijwilligers en deelnemers. Ook zou het project MEE op Weg hierin iets kunnen betekenen. Hiermee wordt mensen met een beperking met behulp van een vrijwillige buddy geleerd om (weer) deel te nemen aan het reguliere openbaar vervoer.

Zowel mensen met een beperking als de verenigingen zeggen dat zij te weinig kennis hebben van gemeentelijke financiële regelingen voor mensen met een minimuminkomen.

Conclusie en advies: Er is te weinig bekendheid over de gemeentelijke regelingen voor mensen met een minimuminkomen, zoals ook geconcludeerd is in de enquête. Actieve en echt op de doelgroep gerichte promotie van het minimabeleid is en blijft nodig en zal een continu aandachtspunt moeten blijven. Ook is dus actieve promotie nodig onder de verenigingen. Maak regelmatig een persbericht en maak ook goed voor de doelgroep begrijpelijk foldermateriaal en teksten op de website.

Hierin ligt zowel een rol voor de gemeente als voor MEE en Sportservice Kennemerland om te zorgen voor continue communicatie over de mogelijkheden ten aanzien van financiën.

De verenigingen hebben ondersteuning nodig bij:

- Het afstemmen van vraag en aanbod: Er is een grote diversiteit in beperkingen van mensen, waardoor b.v. de een niet kan meedoen aan voetbal en de ander niet kan handballen;
- Draagvlak en bewustwording creëren binnen de verenigingen;
- Toegankelijkheid van accommodaties;
- Begeleiding en scholing van vrijwilligers in het werken met mensen met een beperking;
- Weten op welk moment de grenzen van vrijwilligers zijn bereikt en wanneer ga je op zoek naar betaalde krachten (voorzover een vereniging die kan betalen);
- Verder zoeken de verenigingen elkaar graag op om van elkaar te leren en elkaar te ondersteunen.

Voor deze punten ligt er onzes inziens een grote rol, in de zin van faciliteren, bij de gemeente Castricum, in samenwerking met MEE en het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten (Sportservice Kennemerland). MEE kan een rol vervullen in de zin van vergroten van de expertise van vrijwilligers via scholing over het omgaan met mensen met een beperking (o.a. een training Herken je Klant). Ook kan MEE ondersteuning bieden aan mensen met beperkingen bij het toeleiden naar een vereniging en het coachen van vrijwilligers. in samenwerking met de Stichting Welzijn Castricum en GGZ Dijk en Duin.

Overigens heeft de Stichting Welzijn Castricum samen met MEE en GGZ Dijk en Duin bij de gemeente Castricum een voorstel ingediend voor vrijwilligerscoaches, juist voor dit doel. Dit zou nog gekoppeld kunnen worden aan de Werkwinkel van MEE en het werk van de sociale teams in Castricum.

Bijlage 1: Deelnemende verenigingen

Groepsinterview 26 maart 2015

- Sportservice Noord-Holland
- Stichting Welzijn Castricum
- Atletiek Vereniging Castricum
- CSV Handbal
- TIOS Limmen
- Badminton Club Castricum
- FC Castricum
- Vitesse '22
- Dorpshuis de Kern

Enquête via e-mail

- Mixed Hockey Club Castricum
- Excelsior Limmen
- Emergo Castricum
- Perspectief Castricum

Bijlage 2:

Rapportage enquête mensen met een beperking